

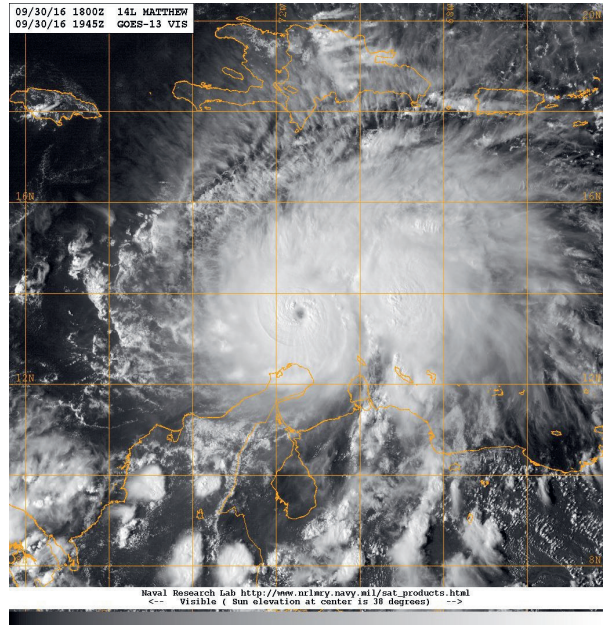
Az atlanti- és csendes-óceáni hurrikánszezon

HÉRINCS DÁVID

A 2016-os atlanti hurrikánszezon az elmúlt 3 év mérsékelt aktivitása után ismét mozgalmasabbnak bizonyult, illetve mind a ciklonok, mind a hurrikánok száma kevéssel meghaladta az átlagot. Összesen 16 ciklon fejlődött ki, melyek közül 15 kapott nevet, vagyis ezek érték el legalább a trópusi vihar erősséget. Emellett 7 hurrikán és 4 erős hurrikán (legalább 3-as kategóriájú forgószél) fordult elő. A szezon ráadásul több érdekességet is produkált. Az elsőt már rögtön januárban, hiszen igen ritka eseményként *Alex* (1. ábra) révén már ekkor megtörtént a szezonkezdet, ráadásul mindjárt egy hurrikánal. Az 1851 óta végzett feljegyzések alapján ez volt a második olyan megfigyelt hurrikán 1938-at követően, mely januárban alakult ki (bár 1955-ban is volt hurrikán januárban az óceánon, de az még az előző év decemberének végén jött létre). Emellett *Alex* volt a 6. a sorban a januárban valaha előfordult trópusi és szubtrópusi ciklonok között. Januárban keletkező trópusi vihar-

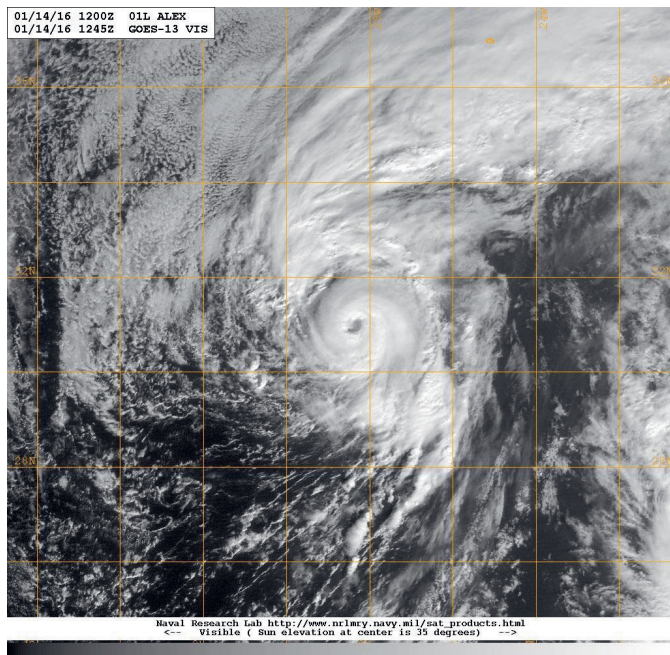
ra utoljára 1978-ban volt példa, tehát igen hosszú csendet tört meg *Alex*. Januárban fennálló trópusi vihar ugyanakkor 2006-ban volt legutóbb a 2005 decemberének végén kialakult Zeta trópusi vihar révén, mely csak januárban oszlott fel.

A következő érdekességet a *Matthew* (2. ábra) szolgáltatta, mivel neki köszönhetően 2007 óta először fordult elő 5-ös erősségű hurrikán a térségben. Ezzel pedig ez lett az atlanti térség leg-erősebb ciklonja is 2016-ban. Bár 5-ös erősségűként még a szárazföldektől távol helyezkedett el, később a 4-es és a 3-as kategória között váltakoz-

2. ábra. A Matthew hurrikán közelíti az 5-ös erősséget a Karib-tenger felett szeptember 30-án

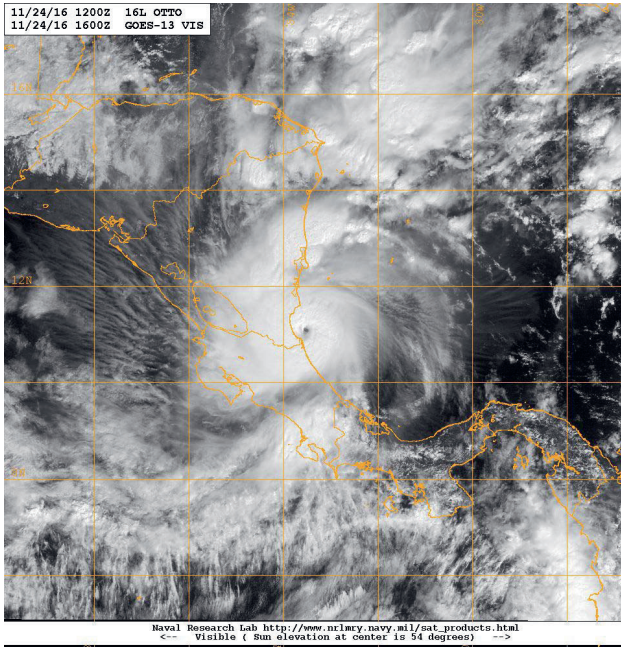
1. ábra. Alex, a különleges januári hurrikán 14-én

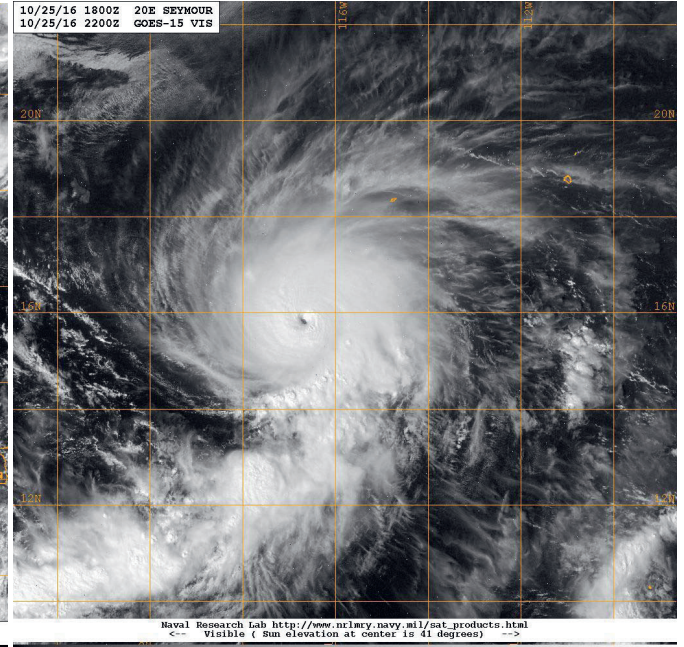
va haladt végig a Karib-szigetvilágon (Haiti nyugati és Kuba keleti csücskét közvetlenül is érintve) és a Bahama-szigeteken, majd gyengülve még az Egyesült Államok délkeleti részét is érintette. Így a Matthew lett a legpusztítóbb trópusi ciklon a szezonban, körülbelül 15 milliárd dolláros kárt okozva, valamint több, mint 500 emberéletet követeltek. Emiatt a Matthew is bekerült a „hurriká-

nok nagykönyvébe”, vagyis a szezon követően visszavonultatták a nevét a 6 évenként rotáló névlistáról, így 2022-ben már Martin fogja őt felváltani.

A Matthew mellett még az Earl (Yucatán-félsziget, Mexikó), a Hermine (USA délkeleti partvidéke) és az Otto (Közép-Amerika) hurrikánok károkozása volt kiemelkedőbb, bár ezek együttesen is jelentősen elmaradtak a Matthew-étől, nemhogy külön-külön. Ezek közül a trópusi ciklonok közül az *Otto* (3. ábra) emelkedett ki. Ő ugyanis a Karib-tenger délnyugati szegletében fejlődött ki, és később nyugat felé haladt. Mivel Costa Rica és Nicaragua határvidékén, a közép-amerikai földszoros egy keskenyebb és kevésbé hegyvidéki részén érte el a szárazföldet, így tovább haladva nyugatra sikerült átjutnia a Csendes-óceánba anélkül, hogy feloszlott volna. A nemrég bevezetett gyakorlat szerint az átkelés után már nem kapta meg a csendes-óceáni névlista soron következő nevét (mely a Virgil lett volna), hanem Otto maradt, így ő volt az

3. ábra. Az Otto a közép-amerikai partot érése előtt, november 24-én

4. ábra. A Csendes-óceán keleti részén 2016-ban megfigyelt legerősebb ciklon, a Seymour október 25-én

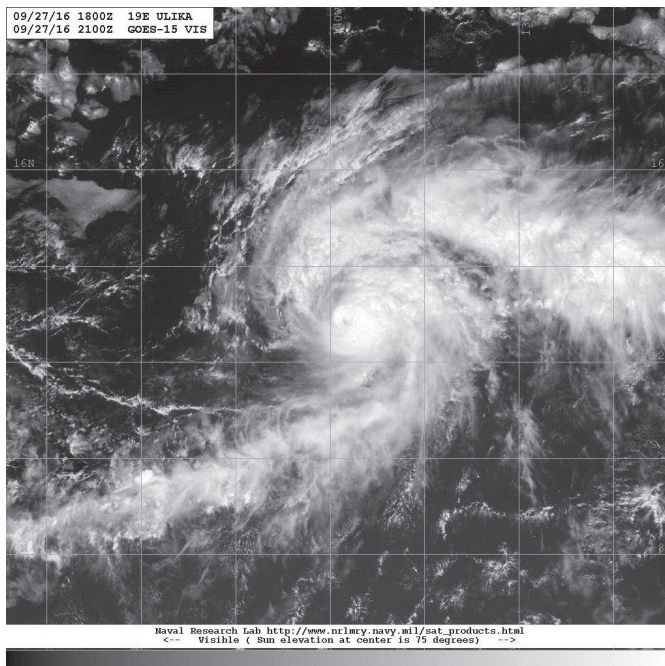
első olyan ciklon, mely az átkeléssel megtartotta nevét. Otto révén ráadásul ugyan az a ciklon zárta le mind az atlanti, mind a csendes-óceáni hurrikánszezont. Az Otto nevet szintén visszavonultatták a szezon végén, nagyobb részt a közép-amerikai károkozása miatt, de ebben szerepet játszhatott a Csendes-óceánba történő átjutása, illetve az is, hogy ritkán tapasztalható módon Közép-Amerika délebbi részén ért partot. Így helyette Owennel találkozhatunk majd 2022-ben.

A Csendes-óceán keleti térségében, mely szintén az amerikai Nemzeti Hurrikánközpont hatáskörébe tartozik, a 2016-os szezon is kiemelkedően sok trópusi ciklont hozott, akárcsak az előző néhány. Összesen 21 trópusi ciklon alakult ki az óceánon, és ehhez jött még hozzá a már említett Otto, így a ciklonok száma végül 22 lett. Ebből 21 érte el legalább a trópusi vihar erősséget, míg a hurrikánok száma 12, az erős hurrikánok száma pedig 6 volt. A szezon viszonylag későn kezdődött, hiszen júliusig mindössze egy trópusi depresszió alakult ki, a július elejétől szeptember végéig tartó időszak viszont meglehetősen nagy ciklonaktivitást

hozott. A sok ciklon ellenére a ciklonok erőssége elmaradt az előző két évtől, hiszen akkor egy-egy 5-ös kategóriájú hurrikán is kialakult (köztük a 2015-ös re-

mított azonban, hogy a szezon legerősebb ciklonja, *Seymour* (4. ábra) viszonylag későn, október végén fejlődött ki. A szárazföldet (Mexikó nyugati partvidékét, illetve a Hawaii-szigeteket) csak néhány, gyengébb ciklon (Darby, Javier, Newton) érintette, így jelentős károk nem keletkeztek, illetve nagyszámú áldozat sem volt.

A csendes-óceáni szezon legérdekesebb ciklonja az óceán keleti és középső határvidékén kialakult *Uluka* volt (5. ábra). Ez még a keleti térségben lett trópusi depresszió, de trópusi viharrá már a középsőben erősödött, így az ottani névlistából kapta a nevét (egyébként ez lett volna Seymour). A kezdeti nyugatias mozgása után viszont északkelet felé fordult, amivel visszajutott a keleti régióba, és ott érte el legnagyobb erősségét 1-es kategóriájú hurrikánként. Később azonban ismét a keleties áramlások ragadták magával, így a középső térségbe visszajutva oszlott fel. Mivel a passzátszelek miatt az óceán ezen térségében a nyugatias haladási irány jellemző, arra korábban még nem volt példa, hogy egy trópusi ciklon a két térség határvonalát háromszor is átlépje, ahogy *Uluka* tette.

5. ábra. Az Uluka, a többszörös határátlépő hurrikáná erősödve, szeptember 27-én

korderős Patricia hurrikán), míg 2016-ban „csak” 4-es kategóriájú ciklonok fordultak elő, igaz abból 5 is. Érdekességnek szá-